

Zelfstandigen Bouw

Voor zzp'ers in bouw, hout en techniek

POSITION PAPER

RONDETAFELGESPREK COMMISSIE BINNENLANDSE ZAKEN

NEDERLANDSE BOUWOPGAVE

BOUWCAPACITEIT

Van overschot naar tekort

De bouwsector heeft een lange en diepe crisis nog maar net achter de rug. Deze moeilijke periode ging gepaard met een grote terugval in bouwvolume, ontslag van 100.000 werknemers en tienduizenden faillissementen in de sector en haar toeleveranciers. Tienduizenden zzp'ers raakten hun opdrachten kwijt, hun inkomen belandde in een vrije val en velen gingen 'kopje onder'.

Op dit moment is er een geheel andere situatie. De bouw is explosief hersteld. In korte tijd is de bouwsector beland in een situatie van 'oververhitting'. Er is een groot tekort aan vakmensen en de toeleveranciers kunnen de vraag naar hun bouwproducten niet bijbenen. Het is niet simpel een schakelaar omdraaien om de mensen en bedrijven waarvan afscheid moest worden genomen in de crisisjaren weer terug de sector in te krijgen.

Constante vraag

De 'opleving' van de huizenmarkt wekt de indruk dat de vraag naar bouwproductie de afgelopen tijd fors is toegenomen. Het impliceert tevens dat tijdens de crisisjaren 2008-2015 er een beduidend lagere vraag naar woningen was. Het is echter niet de vraag naar bouwproductie - of anders gezegd de vraag naar woningen - die is toegenomen. Want de vraag naar woningen (nieuwbouw, renovatie, verbouw en onderhoud) is relatief constant. Maar het zijn het economisch vertrouwen en de financiële mogelijkheden om aan die vraag te voldoen, die zijn toegenomen.

De bouwsector is zwaar conjunctuurgevoelig. Als gevolg van het feit dat bouwen forse investeringen vergt voor opdrachtgevers, zien zij hier als eerste van af in economisch onzekere tijden. Om vervolgens deze behoefte versneld in te vullen zodra de economische mogelijkheden zich voordoen. Dit alles heeft tot gevolg dat de bouwsector in tijden van recessie zeer zwaar getroffen wordt en zich explosief herstelt in economisch

voorspoedige tijden. Eenzelfde situatie als nu hebben we gezien gedurende de crisis in de jaren '80 en de daaropvolgende spectaculaire opleving in de jaren '90.

Een sector die noodgedwongen afscheid heeft moeten nemen van een fors deel van haar arbeidskapitaal in de jaren 2009 -2013 kan de snelle 'omschakeling' in bestedingsdrang niet bijbenen. Ondanks alle inspanningen die ze hiertoe verricht.

Investeer in behoud arbeidspotentieel

De bouw is zeer gevoelig voor de stand van de conjunctuur. Tegelijkertijd is de bouw dé motor van de Nederlandse economie. De bouw kan substantieel bijdragen aan vermindering van een economische recessie door in economisch mindere tijden extra te investeren in de bouwproductie. In plaats van arbeid te 'vernietigen' en veel kosten te moeten maken als gevolg van uitkeringen en faillissementen, is het effectiever om dit geld in te zetten in bouwinvesteringen.

Het Regeerakkoord spreekt over het aanjagen van de woningbouwproductie en stelt 2 miljard euro beschikbaar voor een inhaalslag in de infrastructuur. De bouwsector en daarmee ook de Nederlandse economie zou zijn geholpen als hiertoe 7 jaar geleden was besloten. Dan hadden we - naast het voorkomen van veel persoonlijk leed - het verlies aan arbeidskapitaal kunnen beperken, het forse aantal faillissementen in de bouw kunnen tegengaan en fors kunnen besparen op de kosten van uitkeringen. Tegelijkertijd hadden tijdige investeringen in de infrastructuur de huidige knelpunten in ons wegennet kunnen voorkomen.

Vraagtekens kunnen worden gesteld bij de gevolgen van de - op zich lovenswaardige - voornemens in het Regeerakkoord. Wordt hiermee geen olie op het vuur gegooid van de toch al oververhitte bouwsector? Creëren we hiermee niet een situatie die mede oorzaak kan geven aan een nieuwe crisis in de bouwsector?

Investeringsfonds

Willen we in de toekomst een herhaling voorkomen van de dramatische gevolgen van een bouwcrisis dan zal de overheid haar aanjaagfunctie en haar investeringen in de sector in de tijd moeten verschuiven. Niet de stand van de overheidsfinancien dient bepalend te zijn voor de keuze op welk moment er geïnvesteerd wordt in de bouwsector, maar het moment waarop vernietiging van (arbeids)kapitaal in de sector valt te voorzien.

Om de overheidsfinancien niet te belasten in economisch slechte tijden dienen in economisch goede tijden investeringsgelden opzij te worden gelegd om daadwerkelijk aan te kunnen wenden als de nood aan de man komt. Een Investeringsfonds Bouw kan niet alleen bijdragen aan het creëren van een gelijkmatige bouwproductie maar ook aan een gezonde verhouding tussen de vraag naar woningen en de daadwerkelijke besteding. Gevolg van dit alles is dat de aanwezige bouwcapaciteit veel constanter zal zijn en dat de pijnlijke gevolgen van onder- of overbelasting van het arbeidskapitaal in de bouwsector kan worden gedempt.

Een beleid van anti-cyclisch investeren door de overheid zal een herhaling van de huidige discrepantie tussen bestedingsdrang en beschikbare bouwcapaciteit drastisch doen verminderen.